

НОРМАТИВНО-ІНСТИТУЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ РОЗРАХУНКІВ В УКРАЇНІ

У статті проаналізована система нормативно-правового забезпечення здійснення міжнародних розрахунків за законодавством України. Авторкою виокремлені основні блоки нормативно-правових актів, що регулюють цю сферу правовідносин, а також надані пропозиції щодо удосконалення норм чинного законодавства.

Ключові слова: розрахунки, міжнародні розрахунки, нормативно-правовий акт, правове забезпечення, система правового забезпечення.

Виникнення системи міжнародних розрахунків тісно пов'язане з розвитком та поглибленням процесу міжнародного поділу праці, руху товарів, грошей та послуг. Міжнародні розрахунки націлені охоплювати розрахунки по зовнішній торгівлі товарами і послугами, а також некомерційними операціями, кредитами і руху капіталів між різноманітними державами.

Протягом останнього десятиліття українська економічна система перебувала у стані занепаду, і лише останні декілька років можна спостерігати незначне поживлення та оздоровлення різних її секторів. І саме вихід на зовнішні ринки є досить важливою частиною стратегії економічного зростання держави. При здійсненні зовнішньоекономічної діяльності суб'єкти господарювання неодмінно стикаються із системою міжнародних розрахунків у різноманітних їх формах. Саме тому сьогодні нагальною є необхідність дослідження можливостей і проблем використання міжнародних розрахунків, а також пошук оптимальних моделей правового регулювання форм міжнародних розрахунків саме для українських підприємств. Це дасть змогу національному бізнесу активніше брати участь у міжнародному товарообігові, а також налагодити зв'язки із зарубіжними партнерами.

Аналіз практики застосування форм міжнародних розрахунків, що використовуються українськими суб'єктами господарювання, свідчить про те, що найбільш поширеними серед них є: документарний акредитив, документарне інкасо, авансовий платіж, банківський переказ та банківська гарантія. У той же час платежі за відкритими рахунками, векселі, чеки не знайшли поки що належного рівня поширеності під час здійснення міжнародних розрахунків українськими компаніями. Це пояснюється тим, що при здійсненні міжнародних розрахунків істотне значення має не лише імідж самої компанії, але й країни

походження у цілому (економічне становище, законодавча база, технічне оснащення та захист даних при здійсненні розрахунків). На жаль, до Української держави з боку міжнародної спільноти немає достатнього рівня довіри як до надійного партнера.

У цілому проблемі правового забезпечення міжнародних розрахунків приділено недостатню увагу вчених. Серед фахівців у цій галузі, у праця яких проаналізовані окремі питання здійснення міжнародних розрахунків слід виділити таких: В. П. Богун, В. В. Дячек, А. Й. Іванський, Т. А. Латковська, О. Г. Можарін, С. С. Пилипишин, Є. В. Сотченко, І. О. Терещенко, Г. С. Фединак, В. А. Чубенко та деякі інші. Проте в умовах постійної зміни умов ведення бізнесу, перш за все, у міжнародному масштабі, переорієнтації економіки, фінансової та економічної кризи потребується переосмислення самих підходів до правового регулювання міжнародних розрахунків з урахуванням міжнародного досвіду.

Тому метою цієї статті є аналіз системи правового забезпечення здійснення міжнародних розрахунків за законодавством України та проведення класифікації нормативно-правових актів у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Хоча питання визначення процедури проведення цих розрахунків є досить актуальним та нагальним, у той же час для правників набагато принциповішими є питання, по-перше, про необхідність правового регулювання як такого, по-друге, про обсяги нормативного матеріалу, яким забезпечується регулювання міжнародних розрахунків відповідно до національного законодавства та, по-третє, про структуру правового забезпечення таких розрахунків.

Необхідність правового регулювання міжнародних розрахунків, зокрема, зумовлюється тим, що воно, як і будь-який вид правовідносин, повинен здійснюватись з дотриманням принципу законності, що є важливою гарантією проголошених ст. 3 Кон-

ституцією України прав, свобод та законних інтересів людини як найвищої соціальної цінності, а також права на підприємницьку діяльність, яка повинна бути, перш за все, легальною та провадитись відповідно до норм права. Оскільки процес здійснення міжнародних розрахунків, складність їх проведення безпосередньо впливає на інвестиційну привабливість усієї нашої держави, то залежно від того, яка модель державної політики у цій сфері буде обрана, відбудеться збільшення або зменшення інвестиційних потоків.

Обсяг нормативного матеріалу, яким забезпечується права регламентація здійснення міжнародних розрахунків, повинен відповідати предмету регулювання, тобто повинен бути адекватним тим суспільним відносинам, які врегульовані конкретним масивом юридичних актів. До того ж законодавець при прийнятті нормативно-правових актів у вказаній сфері повинен уникати як прогалин, так і надмірної їх «зарегульованості», а також колізій між правовими нормами актів різної юридичної сили. В цьому контексті необхідно наголосити, зважаючи на особливості предмету правового регулювання, що важливе місце у системі нормативно-правових актів, які визначають правові підвалини здійснення міжнародних розрахунків, займають міжнародні акти, навіть ті, які не є обов'язковими сьогодні для Української держави з тих чи інших причин. Вони є перспективою розвитку сучасного українського законодавства у сфері розрахункових відносин.

У свою чергу, права основа здійснення міжнародних розрахунків має складну різнорівневу *структуру*, включаючи в себе подекуди норми різних галузей права. Це норми адміністративного права, фінансового, кримінального, митного, податкового, господарського, цивільного та банківського права. Отже, аналіз самої структури правового забезпечення провадження міжнародних розрахунків є принциповим моментом.

Сама система законодавства має свою власну внутрішню будову і залежно від різних критеріїв складається з декількох структурних «зрізів». Так, зокрема, науковцями вирізняється функціональна, горизонтальна та ієрархічна (вертикальна) структури системи законодавства [1, с. 264-267].

Загальновідомою є ієрархія нормативно-правових актів, запропонована представниками теорії держави та права. Вченими-правознавцями радянської епохи теорія ієрархічності нормативно-правових актів, їх структура, співвідношення системи права та системи законодавства були розроблені ще у ХХ ст. Зокрема, ці проблемні питання знайшли своє відбиття у працях А. П. Зайця, П. Б. Євграфова, С. В. По-

леніної, М. В. Сільченка [2-4]. На сучасному етапі розвитку теоретико-правової науки кожен підручник з теорії держави та права містить визначення ієрархічної структури законодавства. Так, автори підручника «Загальна теорія держави і права» за загальною редакцією М. В. Цвіка та О. В. Петришина зазначають, що залежно від юридичної сили нормативно-правових актів, яка визначається місцем правотворчого (правоустановчого) органу в державному апараті, вирізняють ієрархічну вертикальну структуру вітчизняного законодавства, до якої входять: (1) Конституція України, яка займає центральне місце в ієрархічній системі законодавства разом із законами, що встановлюють відправні засади правового регулювання (конституційні закони); (2) закони та кодекси, головне призначення яких – забезпечення на основі науково обґрунтованих принципів комплексного, всебічного та цілісного вирішення тих чи інших завдань економічного і соціального розвитку суспільства; (3) нормативні укази і розпорядження Президента України; (4) підзаконні нормативно-правові акти центральних органів виконавчої влади – постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, накази й інструкції міністерств, державних комітетів України; (5) акти місцевих органів виконавчої влади (місцеві державні адміністрації); (6) акти органів місцевого самоврядування щодо здійснення функцій, які їм делеговані державними органами [1, с. 266-267]. Майже ідентичну структуру пропонує і Н. М. Пархоменко, додавши до неї ще й локальні нормативно-правові акти [5, с. 398]. О. Ф. Скакун, розглядаючи види структурної організації законодавства, зазначає, що ієрархічна, субординаційна (вертикальна) структура відображає юридичну силу актів, за якою відбувається поділ законодавчих актів: конституція, конституційні закони, міжнародні договори, кодифіковані акти, звичайні акти тощо [6, с. 317].

Якщо проаналізувати нормативно-правові акти, що регулюють питання здійснення міжнародних розрахунків, то умовно їх можна поділити на такі групи. *Першу групу* становлять нормативно-правові акти, що закріплюють положення про державну політику у сфері міжнародних розрахунків (наприклад, її цілі, завдання, основні напрямки реалізації тощо). Так, свого часу було прийнято цілу низку нормативно-правових актів, у яких містяться норми, покликані забезпечити здійснення міжнародних розрахунків. До них відносяться Конституція України, Господарський кодекс України, Закон України «Про Національний банк України», Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», Закон «Про банки і банківську діяль-

ність», Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» тощо [7-12].

Статтею 42 Конституції України регламентовано право кожного на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Підприємницька діяльність депутатів, посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування обмежується законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі монополії визначаються законом. Держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів [7].

Стаття 344 Господарського кодексу України регламентує порядок здійснення міжнародних розрахунків [8]. Зокрема, нею визначено, що міжнародні розрахункові операції провадяться за грошовими вимогами і зобов'язаннями, що виникають при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності між державами, суб'єктами господарювання, іншими юридичними особами та громадянами, які перебувають на території різних країн. До суб'єктів міжнародних розрахунків законодавець відносить експортерів, імпортерів і банки, які вступають у відносини, пов'язані з рухом товаророзпорядчих документів та операційним оформленням платежів.

Міжнародні розрахунки регулюються нормами міжнародного права, банківськими звичаями і правилами, умовами зовнішньоекономічних контрактів, валютним законодавством країн-учасниць розрахунків. Загальні умови розрахункових відносин з іноземними державами визначаються міжнародними договорами. Порядок розрахунків і ведення банківських рахунків встановлюється договорами, що укладаються уповноваженими на це банками.

Міжнародні розрахунки здійснюються через установи банків, між якими є кореспондентські відносини (банки, що мають домовленість про проведення платежів та розрахунків за взаємним дорученням). Для здійснення міжнародних розрахунків використовуються комерційні документи: коносамент, накладна, рахунок-фактура, страхові документи (страховий поліс, сертифікат), документ про право власності та інші комерційні документи. Фінансовими документами, що використовуються для здійснення міжнародних розрахунків, є простий вексель, переказний вексель, боргова розписка, чек та інші документи, що використовуються для одержання платежу.

Частково питання проведення розрахунків регулюється і нормами цивільного законодавства. Так,

зокрема, стаття 1087 Цивільного кодексу України присвячена визначенню форм розрахунків: 1) розрахунки за участю фізичних осіб, не пов'язані із здійсненням ними підприємницької діяльності, можуть провадитися у готівковій або в безготівковій формі за допомогою розрахункових документів у електронному або паперовому вигляді; 2) розрахунки між юридичними особами, а також розрахунки за участю фізичних осіб, пов'язані із здійсненням ними підприємницької діяльності, провадяться в безготівковій формі. Розрахунки між цими особами можуть провадитися також готівковою, якщо інше не встановлено законом.

Друга група – це нормативно-правові акти, що регламентують державну політику у сфері валютного регулювання та контролю. Зокрема, до них необхідно віднести Закон України «Про валюту та валютні операції» від 21.06.2018 № 2473 [13], яким запроваджені суттєві зміни в регулюванні цієї сфери. Зокрема, юридичні та фізичні особи (у тому числі – громадяни) були наділені правом самостійно вирішувати, коли і як проводити валютні операції, для цього не потрібно буде чекати дозволу регулятора. Також цим нормативно-правовим актом було скасовано валютний контроль для операцій з купівлі та переказу валюти на суму до 150 тисяч грн в еквіваленті. Станом на сьогодні для інвестицій за кордон не потрібна більше індивідуальна ліцензія від НБУ, а це означає, що не потрібно подавати чималий пакет документів, не знаючи, чи надасть такий дозвіл НБУ чи ні. Важливим здобутком Закону є те, що подовжено максимальний термін для розрахунків за операціями експорту та імпорту товарів до понад 180 днів. Експортерам не потрібно буде продавати виручку, а купувати валюту можна, не прив'язуючись до конкретного експортного контракту. Також важливими надбаннями законодавця слід вважати послаблення санкцій щодо порушення валютного регулювання для експортерів та імпортерів, та відсутність обов'язку реєструвати в НБУ залучені з-за кордону кредити.

Третю групу системи правового забезпечення здійснення міжнародних розрахунків становлять нормативно-правові акти, спрямовані на регулювання питань електронної комерції. У першу чергу мова йде про Закон України «Про електронну комерцію» [14], Який був прийнятий не так давно (у 2015 році) і Який в деякому роді розставив певні крапки над «і» в питаннях регулювання укладення електронних правочинів із застосуванням інформаційно-телекомунікаційних технологій, а також права та обов'язки учасників відносин у сфері електронної комерції.

Четверта група нормативно-правових актів – це акти міжнародні. Зокрема, маються на увазі Уніфіко-

вані правила і звичаї для документарних акредитивів Міжнародної торгової палати, Уніфіковані правила по інкасо Міжнародної торгової палати, Уніфіковані правила по договірних гарантіях Міжнародної торгової палати та інші міжнародно-правові акти з питань міжнародних розрахунків.

П'ята група нормативно-правових актів, що регулюють порядок міжнародних розрахунків, – це перспективне законодавство, тобто ті проекти, які або зареєстровані у Верховній Раді України і які тематично включають в себе всі попередні блоки, проте ще не прийняті в офіційному порядку, або ж ті нормативно-правові акти міжнародного рівня, які необхідно імплементувати в українське законодавство.

Розгляд системи правового забезпечення здійснення міжнародних розрахунків дозволяє зробити певні висновки, як-то: 1) усі нормативно-правові акти, що регламентують цю сферу, є різними за юридичною силою, одні й ті ж питання регулюються (а іноді – дублюються) в актах різного рівня; 2) масив нормативно-правових актів є досить великим та об'ємним, проте низка важливих питань є й досі не врегульованими; 3) враховуючи вказаний величезний їх обсяг та дублювання положень одних актів у інших досить складним уявляється й їх правозастосування відповідними органами та особами; 4) досить сильною є тенденція «розпорошеності» цих актів, що теж, на нашу думку, є негативним моментом.

До того ж, аналіз законодавства у сфері здійснення міжнародних розрахунків дозволяє зробити висновки, що на законодавчому рівні не закріплені дефініції таких важливих категорій, як-то: «міжнародні розрахунки», «форми міжнародних розрахунків», «система міжнародних розрахунків», «елементи системи міжнародних розрахунків» і т.д. Тому сьогодні пріоритетним питанням «порядку денного» вчених-фахівців у сфері банківського права повинно

стати ретельне науково-практичне обґрунтування та аналіз цих понять. До того ж важливим є також вироблення низки рекомендацій для пошуку та створення оптимальних моделей здійснення міжнародних розрахунків на сучасному етапі розвитку національної економічної системи, світових тенденцій і т.д. з урахуванням особливостей українських реалій сьогодення.

Висновки. Особливостями системи нормативно-правового забезпечення здійснення міжнародних розрахунків є: 1) відсутність закріплення на законодавчому рівні базових понять, які використовуються законодавцем, а також їх ознак, системи, елементів і т.д.; 2) відсутність системного підходу у регулюванні міжнародних розрахунків, відсутність єдності у правовому регулюванні тощо; 3) «розпорошеність» нормативно-правових актів, що регулюють питання здійснення міжнародних розрахунків, оскільки різні питання правового регулювання окремих елементів системи міжнародних розрахунків містяться у різних нормативно-правових актах, які доволі часто різняться за ієрархічною ознакою тощо.

Зважаючи на таку велику кількість перешкод, сфера зовнішньоекономічної діяльності для комерційних банків України досі є недостатньо розвинутою. Хоча й сьогодні велика кількість українських банків намагається самостійно налагоджувати кореспондентські відносини з банками інших країн.

Для ефективного існування на світовому ринку українському банківському сектору необхідно вдосконалити систему міжнародних розрахунків, спираючись на сучасні тенденції, та поліпшувати імідж компаній, банків та держави у цілому. Це можливо досягти за допомогою застосування інструментів щодо поліпшення законодавства у розрахунково-кредитній сфері та формування інформаційної бази про платоспроможність і надійність українських та іноземних компаній, банків та їх партнерів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальна теорія держави і права: підручник / за заг. ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків : Право, 2010. С. 264-267.
2. Заец А. П. Система советского законодательства (Проблема согласованности): монографія. К.: Наук. думка, 1987. 100 с.
3. Законодательные акты СССР и их роль в укреплении социалистической законности: учеб. пособие. Київ: УМК ВО, 1989. 66 с.
4. Поленина С. В., Сильченко Н. В. Научные основы типологии нормативно-правовых актов в СССР: монографія. Москва: Наука, 1987. 152 с.
5. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. Київ: Юрінком Інтер, 2006. С. 398.
6. Скаун О. Ф. Теорія права і держави: підручник. Київ: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. С. 317.
7. Конституція України : затв. Законом України від 28.06.1996 р. № 254к/96–ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

8. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436 ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18-22. Ст. 144.
9. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999. № 679. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 29. Ст. 238.
10. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 № 2664. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 1. Ст. 1.
11. Про банки та банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 №2121. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. №5-6, ст. 30.
12. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : Закон України від 05.04.2001 № 2346. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 29. Ст. 137.
13. Про валюту та валютні операції : Закон України від 21.06.2018 № 2473. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №30. Ст. 239.
14. Про електронну комерцію : Закон України від 03.09.2015 № 675. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 45. Ст. 410.

REFERENCES

1. Zahalna teoriia derzhavy i prava (Tsvik M. V., Petryshyn O. V. Eds.) (2010). Kharkiv: Pravo. [in Ukrainian]
2. Zaets A. P. (1987). *Systema sovetskoho zakonodatelstva (Problema sohlasovannosti)*: Kyiv: Nauk. Dumka [in Ukrainian]
3. *Zakonodatelnye akty SSSR y ykh rol v ukreplenyy sotsyalystycheskoi zakonnosti*. (1989) Kyiv: UMK VO [in Russian]
4. Polynyna S. V., Sylchenko N. V. (1987). *Nauchnye osnovy typolohyy normatyvno-pravovykh aktov v SSSR*. Moscow: Nauka [in Russian]
5. *Teoriia derzhavy i prava. Akademichnyi kurs*. (Zaichuka O. V., Onishchenko N. M. Eds.) (2006) Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian]
6. Skakun O. F. (2009) *Teoriia prava i derzhavy: pidruchnyk*. Kyiv: Alerta; KNT; TsUL., [in Ukrainian]
7. *Konstytutsiia Ukrainy : zatv. Zakonom Ukrainy vid 28.06.1996 r. No 254k/96VR*. (1996) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 30. St. 141 [in Ukrainian]
8. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 No 436 VR*. (2003) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 18-22. St. 144 [in Ukrainian]
9. *Pro Natsionalnyi bank Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 20.05.1999. No 679*. (1999) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 29. St. 238 [in Ukrainian]
10. *Pro finansovi posluhy ta derzhavne rehuliuвання rynku finansovykh posluh : Zakon Ukrainy vid 12.07.2001 No 2664*. (2002) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 1. St. 1. [in Ukrainian]
11. *Pro banky ta bankivsku diialnist : Zakon Ukrainy vid 07.12.2000 No 2121*. (2001) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 5-6, st. 30. [in Ukrainian]
12. *Pro platizhni systemy ta perekaz koshtiv v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 No 2346*. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*. 2001, 29. St. 137 [in Ukrainian]
13. *Pro valiutu ta valiutni operatsii : Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 No 2473*. (2018) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 30. St. 239. [in Ukrainian]
14. *Pro elektronnu komertsiiu : Zakon Ukrainy vid 03.09.2015 No 675*. (2015) *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Supreme Council of Ukraine*, 45. St. 410. [in Ukrainian]

ДАВИДЕНКО О. А.,

соискатель кафедры международного права

Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

НОРМАТИВНО-ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ РАСЧЕТОВ В УКРАИНЕ

В статье проанализирована система нормативно-правового обеспечения осуществления международных расчетов по законодательству Украины. Автором выделены основные группы нормативно-правовых актов, которые регулируют эту сферу правоотношений, а также представлены предложения по совершенствованию норм действующего законодательства.

Ключевые слова: расчеты, международные расчеты, нормативно-правовой акт, правовое обеспечение, система правового обеспечения.

DAVIDENKO O. A.,

PhD researcher of the International Law Department of the Yaroslav Mudryi National Law University

NORMATIVE INSTITUTIONAL ENSURING OF IMPLEMENTATION OF INTERNATIONAL CALCULATIONS IN UKRAINE

Problem setting. Over the past years, the Ukrainian economic system has been in a state of decline, and only the last few years can be observed a slight revival and improvement of its various sectors. And it is access to foreign markets is a very important part of the state's economic growth strategy. When carrying out foreign economic activity, business entities will certainly encounter a system of international payments in their various forms.

Therefore, today it is very important, both from a practical and theoretical point of view, to study the possibilities and problems of using international payments, as well as finding the optimal models of legal regulation of forms of international payments for Ukrainian businessmen. This will allow the national business to actively participate in international trade, as well as to establish relations with foreign partners.

Analysis of recent researches and publications. **Analysis of recent researches and publications.** On the whole, insufficient attention has been paid to the problem of the legal support of international payments. Among the specialists in this field, in the works of which certain issues of the implementation of international payments were analyzed, the following should be highlighted: V. P. Bogun, V. V. Dyachek, A. Ivansky, T. A. Latkovsky, A. G. Mozharin, S. C. Pilipishin, E. V. Sotchenko, I. A. Tereshchenko, G. S. Fediniak, V. A. Chubenko and some others. However, in the conditions of constantly changing business conditions, primarily on an international scale, reorientation of the economy, financial and economic crisis, it is necessary to rethink the very approach to the legal regulation of international payments taking into account international experience.

Target of research. The purpose of this article is to analyze the system of legal support for the implementation of international payments under the laws of Ukraine and the classification of legal acts in this area.

Article's main body. Analysis of the practice of applying the forms of international payments used by Ukrainian business entities suggests that the most common among them are documentary letter of credit, documentary collection, down payment, bank transfer and bank guarantee. At the same time, payments on open accounts, promissory notes, checks have not yet found the proper level of prevalence in the implementation of international payments by Ukrainian companies.

The peculiarities of international payments consist in the fact that importers and exporters, as well as banking institutions chosen by them, enter into a number of additional legal relations on registration, forwarding and processing of title documents and payment documents; international settlements are governed by both national legislation and international banking customs. The amount of regulatory material that ensures the legal regulation of the implementation of international payments must comply with the subject of regulation, that is, must be adequate to those social relations that are regulated by a specific array of legal acts.

The legal basis for the implementation of international payments has a complex multi-level structure, including the rules of various branches of law. So, in particular, these are the norms of administrative law, financial, criminal, customs, tax, economic, civil and banking law.

If we analyze the regulations governing the issues of international payments, they can be conventionally divided into the following blocks. The first block consists of legal acts that reinforce the provision on state policy in the field of international payments (for example, its goals, objectives, main directions of implementation, etc.). The second block is the regulatory legal acts regulating the state policy in the sphere of currency regulation and control. The third block of the system of legal support for the implementation of international payments is constituted by regulatory acts aimed at regulating e-commerce issues. The fourth block of regulatory legal acts are international acts. The fifth block of legal acts regulating the procedure of international payments is a promising legislation.

Conclusions and prospects for the development. The analysis of legislation in the field of international settlements allows us to draw conclusions that at the legislative level there are no definitions of such important categories as: «international settlements», «forms of international payments», «international payments system», «elements of the international payments system», etc. Therefore, today the priority issue of the «agenda» of academic specialists in the field of banking law should be a thorough scientific and practical substantiation and analysis of these concepts. In addition, it is also important to develop a number of recommendations for searching and creating optimal models for the implementation of international payments at the present stage of development of the national economic system, world trends, etc. taking into account the peculiarities of Ukrainian realities.

Keywords: settlements, international settlements, regulatory legal act, legal support, legal support system.

Давіденко О. А. Нормативно-інституційне забезпечення здійснення міжнародних розрахунків в Україні. *Право та інноваційне суспільство* : електрон. наук. вид. 2018. № 1 (10). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2018/6/Davidenko10.pdf>.